

P7. Pisanje – najpogostejše napake pri pisanju predloga raziskovalnega projekta

Prosim, preberite si nasvete, zapisane v knjigi

W. C. Booth, G. G. Colomb, J. M. Williams. 1995. *The Craft of Research* Chicago: University of Chicago Press

in upoštevajte tam predlagano strukturo teksta.

Iz vašega predloga raziskovalnega projekta mora biti čimbolj jasno razvidno **Kaj?**, **Kako?** in **Zakaj?** boste delali.

Zelo težko je brati tekste, kjer vse do druge polovice/konca teksta ni jasno razvidno, kaj je glavni cilj raziskave.

Iz vašega predloga raziskovalnega projekta mora biti čimbolj jasno razvidno **Kaj?**, **Kako?** in **Zakaj?** boste delali.

Zelo težko je brati tekste, kjer vse do druge polovice/konca teksta ni jasno razvidno, kaj je glavni cilj raziskave.

To ne pomeni, da v tekstu ne sme biti opisa dosedanjih raziskav, ravno nasprotno, prav je, da poveste, kaj je bilo na izbranem raziskovalnem področju narejeno do zdaj, česa pa še ne vemo in se bo tega problema lotil vaš raziskovalni projekt.

Vendar pa opis dosedanjih raziskav/najdišča ne sme biti dolgovezen, ne sme dominirati nad predstavitvijo raziskovalnega problema in mora biti le v funkciji ustvarjanja 'konteksta'.

Tekst mora biti jasno in strokovno napisan.

Jasnost in strokovnost teksta sta dve različni stvari.

Tekst je lahko zelo jasno in pregledno napisan, ampak raziskava ni dovolj dobro strokovno utemeljena.

Lahko pa je tekst zelo nejasno napisan, tako, da se ga le težko bere, pa čeprav ga je napisal vrhunski raziskovalec, ki zelo dobro pozna svoje raziskovalno področje, samo pisanje mu gre bolj slabo od rok.

Glavno sporočilo teksta mora biti razumljivo vsakemu povprečnemu (univerzitetno izobraženemu) bralcu katerikoli stroke. Ne komplicirajte po nepotrebem in poenostavite, kjerkoli je možno. Zelo ozko specializirane strokovne izraze uporabljajte samo tam, kjer je to nujno potrebno.

To pa ne pomeni, da mora biti tekst neskončno poenostavljen in napisan v slogu 'soljenja pameti triletnim otrokom'. Ne podcenjujte bralcev! Lahko se vam zgodi, da bo tekst prebral nekdo, ki o raziskovalnem področju ve več od vas in se mu bo vaš tekst zdel katastrofalno slabo napisan.

Prosim, poskrbite za ustrezno citiranje literature – vsa med tekstem citirana literatura mora biti citirana tudi na koncu in obratno.

Če navajate podatke, ki niso rezultat vašega lastnega raziskovalnega dela (in niso neka splošno znana resnica), ste jih dolžni citirati.

Drugače je to kraja intelektualne lastnine drugega raziskovalca in bo praviloma razlog za neuspešno opravljen izpit pri predmetu 'Paleobotanika'.

Še nekaj najpogostejših napak pri pisanju predlogov raziskovalnih projektov v zadnjih nekaj letih...:

1. Meglen slog pisanja, s katerim ste poskušali zakriti, da vam ni čisto jasno, kakšno raziskavo sploh želite opraviti:

“Raziskave bi pripomogle k razumevanju najdišča.”

Ta stavek zelo malo pove!

“S paleobotaničnimi analizami bi se dalo to podobo gradu še izpopolnit in na novo prikazati druge aspekte, ki bi nam dali natančnejše informacije o izrabi in uporabi grajskega areala ter vsakdanjega življenja na njem.”

Kakšne ‘druge aspekte’ ste imeli v mislih?

“...bi bilo morda smiselno narediti prerez skozi gomilo in analizirati hodno površino, ki bi verjetno dala mnoge podatke o takratnem naravnem okolju.”

Podčrtane besede so mašila, svetujem, da besede ‘morda’ in ‘verjetno’ uporabljate samo takrat, kadar je to res potrebno. Namesto fraze ‘bi opravili raziskavo’ je bolje uporabiti ‘bomo opravili raziskavo (seveda, če bodo finančna sredstva odobrena) ali pa ‘želimo opraviti raziskavo’.

Z uporabo izraza ‘analizirati hodno površino’ ne poveste, kakšne analize imate v mislih (in si bralec zato sam pri sebi lahko misli, da ne veste, kakšne analize boste delali).

Enako bi namesto besed ‘verjetno dala mnoge podatke o takratnem naravnem okolju’ lahko zapisali ‘pričakujemo, da bo raziskava dala sledeče podatke o nekdanjem okolju...’ in jih naštejete, drugače je vse skupaj ‘prodajanje megle’.

“Za antrakotomske raziskave sem se odločila, da bi z enim od omenjenih dokazov človekove prisotnosti v jamah – oglju, dobila čim več podatkov.”

To je preveč neopredeljeno, kakšnih podatkov?!

“Ali lahko iz podatkov povemo o razvoju arheološkega najdišča?”

Kakšnih podatkov, kakšnem razvoju?!

“Ali je bilo najdišče opuščeno?”

Večina arheoloških najdišč je verjetno prej ali slej opuščениh, uničenih, prezidanih, spremenjenih,... gre verjetno za vprašanje ali v celoti, kdaj in na kakšen način...

“Paleobotanične raziskave bi doprinesle pomembne informacije in s tem omogočile rekonstrukcijo preteklega stanja na omenjenem arheološkem najdišču.”

Stavek je mašilo, ki ne pove veliko. Morda bi si lahko pri tem predlogu raziskovalnega projekta zastavili nekoliko bolj specifična raziskovalna vprašanja.

“Ker pa smo imeli še veliko ostankov orodja in drugače obdelanih človeških ostankov, bi poskušal z mikroskopom poiskati možne sledi. Predvsem pa bi tu uporabil po potrebi pelodno ali pa karpološko analizo.”

Kaj so ‘drugače obdelani človeški ostanki’? ‘Možne sledi’ česa bi poskušali poiskati z mikroskopom? Kaj pomeni ‘po potrebi’ in na kakšen način bi se lotili analize peloda in karpološke analize?

“Predvidevam, da bi paleobotanične raziskave na tako ohranjenem in kompleksnem najdišču dale odgovor na marsikatero vprašanje, ki je ostalo kljub izkopavanju odprto in s tem ne le doprinesle k razumevanju tega najdišča, ampak dopolnile vedenje o železni dobi v širšem smislu.”

Izogibajte se mašil kot so ‘marsikatero vprašanje’ (povejte, katero vprašanje!?), ‘doprinesle k razumevanju’, ‘vedenje o...’, bodite bolj konkretni, drugače bralec dobi vtis, da raziskovalna vprašanja niso dovolj specifično postavljena.

“...lahko bi zaznali tudi poljedelsko aktivnost, čeprav načeloma velja, da je niso prakticirali, toda naše mnenje je, da je velika možnost o nasprotnem.”

Kje, kdaj in kdo ni prakticiral poljedelstva? + manjka citat, kjer je to stališče objavljeno! Če ste mnenja, da je velika možnost o nasprotnem, morate utemeljiti zakaj.

2. Problemi pri razumevanju interpretativnih možnosti posameznih vrst analiz:

“Analiza peloda bi nam predstavila klimo za posamezna najdiščna obdobja.”

Palinološka analiza v prvi vrsti daje podatke o sestavi nekdanje vegetacije. Na sestavo nekdanje vegetacije so poleg klime vplivali še številni drugi dejavniki!

“S pomočjo pelodne slike bi bilo mogoče grob okvirno datirati.”

“Z identifikacijo vrste lesa, ki je bila uporabljena pri gradnji stavb, bi stavbe lahko okvirno datirali (primerjave s pelodno sliko), ugotovili, ali so gradbeni material lokalno pridobivali...”

Ne razumem, kako bi na tak način lahko datirali stavbe; današnje drevesne vrste v Sloveniji uspevajo vsaj zadnjih 15000 let! Mnogo ustrežneje bi bilo za to uporabiti dendrokronologijo in/ali radiokarbonsko datiranje.

“Če ne bo dovolj vzorcev za pelodni diagram in če bo vsebina prerevna, rezultate analiz lahko predstavimo v absolutnih številkah zastopanosti in ne procentih (Šercelj 1976, 119).”

Kako morete napisati, ‘če ne bo dovolj vzorcev za diagram’, verjetno je odvisno od vas in/ali palinologa, koliko vzorcev boste pobrali?!

Kako relevantni so vzorci s slabo ohranjenostjo peloda (še zlasti v jamah) in kakšne informacije bi nam lahko dala tabela v absolutnih številkah?

Napisali ste: "Če vzamemo pelodne analize bolj za rezervo..." – niste razložili, zakaj bi vzeli pelodne analize bolj za rezervo. Pri vsaki raziskavi je določena analiza lahko potrebna in primerna ali pa ne, potrebno se je le odločiti. Vaše najdišče je neprimerno za palinološke raziskave, zato se vam ni potrebno opravičevati, zakaj palinologije ne bi izvajali. Čisto legitimno bi bilo, če bi se odločili, da pelodnih analiz ne bi opravili (oziroma bi poskusno analizirali le vsebino kovinskih posod; v tem primeru bi bilo potrebno kontrolno analizirati še vzorec okoliškega sedimenta).

Svetujem vam, da pretirano ne izpostavljate pomanjkljivosti projekta, napisali ste namreč: "Glavne pomanjkljivosti predstavljenega projekta se mi zdi manjkajoča pelodna analiza." To, da na izbranem področju ni ustreznih naravnih danosti za pelodno analizo, ni vaša krivda. Če bi pelodno analizo poskusili opraviti na neustreznem terenu, bi bilo slabše, kot pa če palinologije sploh ne bi vključili v projekt. Vaš raziskovalni projekt itak ni zastavljen tako, da bi bil odvisen od uspešno opravljene pelodne analize, ker vas zanimajo predvsem druge stvari (gradbeni material in rastline, ki so jih uporabljali v prehrani).

3. Neustrezna strokovna terminologija:

Ne porablajte besede 'prst' (pedologi so alergični na ta izraz in pravijo, da je 'prst' samo zemlja, v katero doma sadiš rože) – ustrežnejši izraz je sediment ali tla.

Pogosto je tudi neustrezno/neprecizno navajanje izrazov za opremo (laboratorijsko, vrtalno,...).

4. Podcenjevanje ali precenjevanje lastnih sposobnosti

“Prepričana sem, da obstajajo še marsikatera vprašanja, na katera je mogoče odgovoriti s paleobotaničnimi analizami, vendar jih zaradi pomanjkanja izkušenj nisem znala postaviti.”

Normalno, tudi jaz si, kljub temu, da imam kar nekaj let izkušenj s palinološkimi raziskavami, na začetku nove raziskave ne znam postaviti čisto vseh (‘pravih’) raziskovalnih vprašanj, čeprav se trudim, da bi jih postavila čim več in da bi bila čimbolj specifična. Med potekom raziskave se itak vedno odpirajo še nova vprašanja... Ampak ta stavek nikakor ne sodi v predlog raziskovalnega projekta. Recenzentom morate namreč predstaviti, kaj znate (česa ne znate bodo itak odkrili sami).

Svetujem, da pri pisanju svojega predloga raziskovalnega projekta niste 'Kalimero' in ne poudarjate tega, da česa ne veste/ne znate. Odprite knjigo, preberite kakšen članek, vprašajte drugega raziskovalca in se ustrezno izobrazite!

Vse imamo svoje prednosti in pomanjkljivosti, ampak zadnjih ni potrebno poudarjati.

To pa še ne pomeni, da morate napisati nek domišljav, prenapihnjen predlog raziskovalnega projekta, ki bi bil poln samohvale. Nastopačev in bleferjev je itak preveč (tudi v raziskovalni dejavnosti!) in res ni treba, da se jim pridružite tudi vi. Kvalitetna raziskava govori sama zase.

Preden mi tekst oddate, prosim, še enkrat razmislite o sledečem:

Strokovna ustreznost predloga raziskovalnega projekta

Je raziskovalni problem pomemben, nov in ustrezno ter dovolj podrobno definiran?

Preden mi tekst oddate, prosim, še enkrat razmislite o sledečem:

Strokovna ustreznost predloga raziskovalnega projekta

Je raziskovalni problem pomemben, nov in ustrezno ter dovolj podrobno definiran?

Je pregled dosedanjega dela na izbranem raziskovalnem področju dovolj obsežen in je iz predloga raziskovalnega projekta jasno razvidno, kakšne raziskave so bile že opravljene, kakšne pa še ne in bodo zato opravljene v okviru vaše raziskave?

Preden mi tekst oddate, prosim, še enkrat razmislite o sledečem:

Strokovna ustreznost predloga raziskovalnega projekta

Je raziskovalni problem pomemben, nov in ustrezno ter dovolj podrobno definiran?

Je pregled dosedanjega dela na izbranem raziskovalnem področju dovolj obsežen in je iz predloga raziskovalnega projekta jasno razvidno, kakšne raziskave so bile že opravljene, kakšne pa še ne in bodo zato opravljene v okviru vaše raziskave?

Je metodologija ustrezno predstavljena in primerna (za izbrani teren)?

Preden mi tekst oddate, prosim, še enkrat razmislite o sledečem:

Strokovna ustreznost predloga raziskovalnega projekta

Je raziskovalni problem pomemben, nov in ustrezno ter dovolj podrobno definiran?

Je pregled dosedanjega dela na izbranem raziskovalnem področju dovolj obsežen in je iz predloga raziskovalnega projekta jasno razvidno, kakšne raziskave so bile že opravljene, kakšne pa še ne in bodo zato opravljene v okviru vaše raziskave?

Je metodologija ustrezno predstavljena in primerna (za izbrani teren)?

Boste s predlagano raziskovalno metodologijo lahko odgovorili na zastavljena raziskovalna vprašanja?

Preden mi tekst oddate, prosim, še enkrat razmislite o sledečem:

Slog pisanja

Je tekst jasno in razumljivo napisan?

Preden mi tekst oddate, prosim, še enkrat razmislite o sledečem:

Slog pisanja

Je tekst jasno in razumljivo napisan?

Se kakšen del teksta večkrat ponavlja in bi ga lahko brez škode izpustili? Vsebuje tekst morda 'mašila' v obliki posameznih besed, stavkov ali celih odstavkov, ki ničesar ne povedo?

Preden mi tekst oddate, prosim, še enkrat razmislite o sledečem:

Slog pisanja

Je tekst jasno in razumljivo napisan?

Se kakšen del teksta večkrat ponavlja in bi ga lahko brez škode izpustili? Vsebuje tekst morda 'mašila' v obliki posameznih besed, stavkov ali celih odstavkov, ki ničesar ne povedo?

Ali se iz teksta vidi, da raziskovalnega področja in možnosti, ki vam jih nudi izbrana metodologija, ne poznate in zato 'prodajate meglo'?

To je bilo samo nekaj nasvetov, z namenom, da zvišam splošno kvaliteto tekstov, ki jih vsako leto dobim na mizo.

Pri ocenjevanju predlogov raziskovalnih projektov sem zelo kritična in zahtevna. Nimam pa namena na splošno pljuvati po vaših tekstih, samo nekatere pomanjkljivosti lažje vidim v tekstu nekoga drugega, težje pa jih vidim pri svojih lastnih tekstih. Na žalost nisem ekspert na področju kako napisati kvaliteten tekst, trudim pa se, da bi v svoje in vaše delo vnesla vsaj nekaj 'obrtniških spretnosti'.

Seveda na mizo ne dobim samo slabo napisanih predlogov raziskovalnih projektov. Včasih od študentov dobim tudi kakšen vrhunsko napisan predlog raziskovalnega projekta.

Potrudite se, da boste tudi vi med njimi!